

Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2011

Sisällysluettelo

Johtokunta	2
Finanssivalvonnan strategia	3
Yhteenveto	4
Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteistyö	6
Finanssimarkkinoiden tila	7
Vuoden 2011 tavoitteet ja niiden toteutuminen	8
Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen	8
Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen	10
Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen	13
Yhtenäisen toimintakulttuurin vahvistaminen	15
Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2010 ja sen johdosta tehdyt toimenpiteet	16
Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2012	18

Pankkivaltuuston rooli Finanssivalvonnan valvonnassa

Pankkivaltuusto valvoo Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Johtokunnan kokoonpano

puheenjohtaja **Pentti Hakkarainen**
Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja

varapuheenjohtaja **Martti Hetemäki**
alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö

Pirkko Juntti
varatuomari

Outi Antila
ylivohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Paavo Pitkänen
filosofian kandidaatti

Pentti Hakkaraisen varajäsenenä toimi osastopäällikkö **Kimmo Virolainen**. Martti Hetemäen varajäsenenä toimi lain-säädäntöneuvos, yksikönpäällikkö **Tuija Taos**. Outi Antilan varajäsenenä toimi johtaja **Erkki Rajaniemi**. Johtokunnan sihteerinä toimi johtava lakimies **Pirjo Kyyrönen**.

Uudeksi johtokunnan jäseneksi 1.1.2012 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi nimitettiin filosofian maisteri, SHV¹ **Jaakko Tuomikoski** filosofian kandidaatti Paavo Pitkäsen tilalle muiden johtokunnan jäsenten säilyessä ennallaan.

Johtokunta kokoontui 14 kertaa. Kaikki jäsenet tai varajäsen oli läsnä 13 kokouksessa. Kaikki kokoukset olivat päätös-valtaisia.

Johtokunnan rooli

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta mm. käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

¹ Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutusmatemaatikko

Finanssivalvonnan strategia 2010–2012

Missio

Edistämme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaan- ja sijoittajansuojaa.

Valvomme

- finanssimarkkinoilla toimivien riskienhallintaa ja toimintaedellytyksiä,
- asiakassuhteissa ja markkinoilla noudatettavien menettelytapojen asianmukaisuutta ja
- sijoittaja- ja asiakasinformaation laatua.

Strategiset valinnat

Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen

- Kohdistamme toimintaamme ajantasaisen analyysin pohjalta olennaisimpien riskien ja riskipitoisimpien toimijoiden ja toimintojen valvontaan.
- Kehitämme finanssimarkkinoiden riskien arviointiamme ja kriisinhallinnan valmiuksiamme.
- Kerromme julkisuuteen säännöllisesti valvonnan painopistealueista ja tehdyistä valvontahavainnoista.

Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen

- Tuemme EU:n uuden valvontajärjestelmän käynnistämistä.
- Tehostamme erityisesti pohjoismaista valvontayhteistyötä olennaisilla riskialueilla sekä edistämme valvojien työn jakamista ja erikoistumista kansainvälisissä valvojakollegioissa.
- Vaikutamme Suomen finanssimarkkinoiden vakauden, kilpailukyvyyn ja asiakkaansuojan kannalta keskeisiin sääntelyn muutoshankkeisiin panostamalla valmistelutyöhön riittävän aikaisessa vaiheessa.

Visio

Finanssivalvonta on dynaaminen ja arvostettu valvoja sekä laadukkaan eurooppalaisen valvontakulttuurin rakentaja.

Tahtotilamme on

- terve kehitys ja tasapuoliset kilpailuedellytykset Suomen finanssimarkkinoilla,
- oikeasuhteinen sääntely ja valvonta sekä
- asiakkaiden parantunut tietämys finanssimarkkinoista.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen

- Edistämme yleisön tietämystä finanssituotteiden ja -palveluiden kuluista ja riskeistä.
- Puutumme aktiivisesti ja ripeästi epäasiallisiin markkinakäytäntöihin.
- Panostamme säästämis- ja sijoitustuotteiden tuotekehitys- ja myyntiprosessien valvontaan.

Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen

- Syvennämme koko finanssisektorin kattavaa riskienhallinnan sekä tuotteiden ja liiketoiminnan osaamistamme.
- Lisäämme sähköisten tiedonhallintavälineiden käyttöä ja ylläpidämme kattavaa, ajantasaista ja luotettavaa valvonnan tietovarastoa.
- Varmistamme yhdistetyn valvonnan synergiahyödyt ja hyödynnämme yhteistyötä Suomen Pankin kanssa. Tehostamme ja yhdenmukaistamme työnkuluja ja toimintatapoja.
- Huolehdimme myönteisestä ja aikaansaavasta työilmapiiristä ja hyvästä esimiestyöstä.

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan (Laki Finanssivalvonnasta 1 §).

EU-alueen velkakriisin syventymisestä huolimatta Suomen finanssimarkkinoiden vakaus ja vakuutettujen edut eivät vaarantuneet, mihin on osaltaan vaikuttanut valvottavien riskienhallinnan taso. Yleisen luottamuksen asiakas- ja sijoittajainformaation laatuun ja finanssimarkkinoiden toimintaan voidaan myös katsoa säilyneen Suomessa. Velkakriisin välilliset vaikutukset heijastuivat kuitenkin suomalaisiin finanssialan toimijoihin ja niiden riskit kasvoivat merkittävästi.

Finanssivalvonnan strategian mukaiset painoalueet olivat:

1. valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen,
2. asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen,
3. kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen ja
4. yhtenäisen toimintakulttuurin vahvistaminen.

Strategian perusteella asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty, mutta vuodelle 2011 toiminnan suunnittelussa asetettuja mittaritavoitteita ei kaikilta osin saavutettu. Mm. tarkastusten ja muiden valvontatehtävien määrällisiä tavoitteita sekä hakemusasioiden ja sanktioiden käsittelyaikataivoitteita ei saavutettu. Valvonnan riskiperusteisessa kohdentamisessa toimintaympäristön muutoksia vastaavaksi sekä valvonnan laadun ja kattavuuden tavoitteissa onnistuttiin. Finanssivalvonnan strategia uudistettiin syksyllä 2011.

Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen

Toiminnassa painotettiin ennakoivaa valvontaa. Velkakriisin myötä etenkin pankkien likviditeettiriskit sekä vakuutus- ja eläkelaitosten sijoitusriskit kasvoivat ja edellyttivät seurannan tiivistämistä. Tietojen keruuta sekä analyysiä lisättiin ja analyysivälineistöä riskien aikaisen tunnistamisen tueksi kehitettiin.

Riskien- ja vakavaraisuusvalvonnan tavoitteet toteutuivat hyvin ja kehitystoimet ovat parantaneet Finanssivalvonnan kykyä toteuttaa tarvittavia korjaavia valvontatoimenpiteitä varhaisessa vaiheessa. Yhteistyö Suomen Pankin kanssa on tehostanut toimintaympäristön riskien analyysiä. Pienempien valvottavien erotteluanalyysi on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi tunnistaa erityistä valvontaa tai tarkastuksia edellyttäviä valvottavia. Pääoman riittävyuden arviointikriteerien yhdenmukaistaminen ja stressitestien tulosten hyödyntäminen edellyttävät vielä jatkotyötä.

Tarkastustoiminta jatkui aktiivisena ja kattoi kaikki valvottavaryhmät. Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan tarkastuksissa painotettiin riittävää syvällisyyttä, jotta näiden toimintojen riittävää tasoa voitiin arvioida perusteellisesti ja antaa valvottaville tarkkaa palautetta. Tarkastusten valmistumista suunnitellussa aikataulussa tulee edelleen parantaa.

Finanssivalvonnan sisäinen kriisinhallintaohje uudistettiin, mutta kriisivalmiuksien kehittämistä on jatkettava edelleen ja valmiutta on testattava kriisiharjoituksilla.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistämiseksi Finanssivalvonta kohdensi tarkastuksia alan tuotekehitysprosesseihin sekä menettelytapoihin mm. arvopaperinvälityksessä ja asuntorahoituksessa sekä laati valvottaville ohjeistusta vakuutusten kuluinformaation antamisesta asiakkaalle. Finanssivalvonta laajensi asiakasvalistuksen sisältöä tuotteista ja riskeistä valistuksen pääkanavassa Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelussa.

Tarkastustoiminnassa saavutettiin toimintasuunnitelmasa asetetut tavoitteet. Asiakkaan- ja sijoittajansuojan valvonnassa ei tullut esiin laajoja epäkohtia markkinäkäytännöissä tai annetussa informaatioissa.

Valvottaville annetun tarkastuspalautteen voidaan arvioida yhtenäistyneen hyviä menettelytapoja markkinoilla ja osaltaan myötävaikuttaneen valvottavien valmiuksiin arvioida tuotetta asiakkaan näkökulmasta markkinoiden muutostilanteessa. Asiakasvalistustoimien puolestaan arvioidaan lisänneen yleistä tietämystä erityisesti asuntolainantajille tärkeistä kysymyksistä. Sijoitussidonnaisten vakuutusten kuluinformaatiota koskevan ohjeistuksen valmistelun yhteydessä käyty laaja eri sidosryhmien välinen ja julkinen keskustelu ovat myös osaltaan lisänneet asiakkaiden ja sijoittajien tietämystä kuluista.

Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen

Hyvät edellytykset finanssimarkkinoiden sääntelyn ja valvonnan tehostamiselle luotiin, kun uudet EU:n valvontaviranomaiset aloittivat toimintansa vuoden 2011 alussa. Ne aloittivat mittavan EU:n sääntelyuudistuksiin liittyvän oman norminantotyön. Viranomaiset panostivat merkittävästi resurssiaan myös jatkuvaan finanssisektorin tilanteen analysointiin sekä velkakriisin hallintaan liittyviin tehtäviin.

Finanssivalvonta osallistui merkittäväällä työpanoksella uuden valvontajärjestelmän työskentelyyn ja päätöksentekoon. Finanssivalvonnassa priorisoitiin osallistuminen Suomen finanssimarkkinoiden kannalta keskeisille alueille.

Pohjoismaisten finanssikonsernien seuranta ja valvojien ajantasaista tietojenvaihtoa tiivistettiin valvojien välisessä yhteistyössä. Valvojakollegioissa käytiin läpi säännöllisesti konsernien riskitilanne (erityisesti seurattiin konsernien likviditeettitilannetta) ja valmisteltiin valvojien yhteinen arvio riskeistä ja pääomien riittävyydestä. Valvojien välistä yhteistyötä, erityisesti reaaliaikaista tietojenvaihtoa, tulee kuitenkin lisätä.

Yhtenäisen toimintakulttuurin vahvistaminen

Finanssivalvonnan ydinprosessit on yhtenäistetty ja vaikiinutettu. Muun muassa käsittelyaikoja tulee kuitenkin vielä nopeuttaa. Finanssivalvonnan yhtenäisen määräys- ja ohjekokoelman valmistelutyö eteni.

Henkilöstön koulutuksessa painopiste oli vakuutussektorin kysymyksissä. Asiantuntijoiden koulutuksessa pystyttiin hyödyntämään laajasti uusien EU-valvontaviranomaisten tarjoamaa koulutusta. Ilmapiirikyselyn tulosten perusteella työtyytyväisyys parani hieman edellisestä mittauskerrasta (v. 2009). Henkilöstön määrä vuoden

viimeisenä päivänä oli 208. Toiminnan kokonaiskulut olivat 26,1 milj. euroa.

Finanssimarkkinoiden edustajien näkemys Finanssivalvonnan toiminnasta

Finanssivalvonnan toiminnan kustannustehokkuutta ja tuloksellisuutta tukee johtokunnan säännöllinen finanssimarkkinoilla toimivien kuuleminen. Vuotuinen kuuleminen järjestettiin paneelimuotoisena huhtikuussa.

Kuulemisessa todettiin muun muassa, että vuorovaikutusta valvottavien kanssa tulee edelleen lisätä. Erityisen tärkeää on informoida riittävästi uusien valvontaviranomaisten toiminnasta. Euroopan valvontaviranomaisten työssä tulisi edistää valvontakäytänteiden yhtenäistymistä ja välttää ylisääntelyä. Suomen finanssimarkkinoiden kilpailukyvyistä tulisi huolehtia. Lisäksi kuulemisessa edustajat toivat esille huolen henkilöstöresurssien riittävyydestä samalla, kun korostivat tarvetta kustannustehokkaaseen toimintaan. Edelleen kuulemistilaisuudessa korostettiin syvällisen ammattitaidon merkitystä Finanssivalvonnan toiminnan onnistumiseksi.

Saatu palaute on otettu huomioon Finanssivalvonnan toimintasuunnitelmassa.

Yhteistyö Suomen Pankin kanssa

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on itsenäinen päätöksenteossään. Valvonnan sijainti keskuspankin yhteydessä on tuonut selkeitä synergiahyötyjä. Sekä Finanssivalvonnalla että Suomen Pankilla on keskeinen rooli finanssimarkkinoiden vakauden valvonnassa ja molemmat organisaatiot hyötyvät tiivistä yhteistyöstä. Finanssivalvonta voi hyödyntää valvonnan suuntaamisessa Suomen Pankin kattavaa makrotalouden ja finanssimarkkinoiden tiedonkeruuta sekä analyysitoimintaa ja Suomen Pankki puolestaan omassa työssään valvontatietoon perustuvaa Finanssivalvonnan analyysiä. Pällekkäisyydet analyysitoiminnassa ja tiedonkeruussa voidaan välttää ja henkilöstön erilaiset osaamisprofiilit täydentävät toisiaan.

Kertomusvuonna yhteistyötä tiivistettiin entisestään. Esimerkiksi Suomen Pankin asiantuntijat ovat osallistuneet Finanssivalvonnan pankkisektorin analyysiryhmään, jonka tehtävänä on ollut velkakriisin myötä tarpeelliseksi muodostunut tihennetty pankkisektorin tilanteen arviointi. Toimintaympäristön ja finanssisektorin riskien analysoinnin ja stressitestien lisäksi yhteistyö on tiivistä arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin ja maksujärjestelmien valvonnassa. Lisäksi läheistä yhteistyötä jatkettiin tiedonkeruujärjestelmien kehittämisessä. Entiseen tapaan kansainvälistä sääntelykehitystä on analysoitu yhdessä. Samaten osallistuttiin yhteistyössä uuden eurooppalaisen valvontajärjestelmän toimintaan, etenkin järjestelmäriskikomitean ja Euroopan pankkivalvontaviranomaisen työhön.

Keskuspankkiyhteistyön edistäminen säilyy keskeisellä sijalla Finanssivalvonnan toiminnassa. Finanssivalvonnan uudessa strategiassa mainitaan tavoitteeksi keskuspankkiyhteyden täysimääräinen hyödyntäminen Finanssivalvonnan näkökulmasta.

Jatkossa jokaisessa EU-maassa on luotava selkeät menettelytavat nk. makrovakaustyökalujen käyttämiseen. Koko finanssijärjestelmän riskien huomiointi (eli nk. makrovakaustäkökulma) ei ole uusi asia, vaan se on ollut keskeisellä sijalla Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toiminnassa jo tähän asti, esimerkkinä Finanssivalvonnan toimet asuntoluototuksen riskien rajoittamiseksi. Makrovakauden valvonta on kuitenkin voimakkaan kehityksen kohteena, mikä tarkoittaa jatkossa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan entistä tiiviimpää yhteistyötä vakautta uhkaavien ilmiöiden ja tarvittavien työkalujen analysoinnissa. Suomen hallitusohjelman mukaan Finanssivalvonnalle tulee varmistaa toimivaltuudet makrovakaustopolitiittien instrumenttien käyttöön. Valtiovarainministeriö asetti alkuvuonna 2012 työryhmän, jonka tulee tehdä esitys tehokkaan kansallisen makrovakauden valvontajärjestelmän luomiseksi vuoden 2012 aikana.

Hallinnollisen yhteyden ansiosta Finanssivalvonta voi hyödyntää monia keskuspankin hallinnollisia palveluja, joista se maksaa siirtohinnoittelun mukaisesti.

Finanssimarkkinoiden tila

Suomen finanssisektorin toimintaympäristöä leimasi vuonna 2011 suuri epävakaus. Euroopan Unionin ja euroalueen valtioiden velkakriisi paheni ja Euroopan pankkisektori kärsi likviditeetti- ja pääomitusongelmista. Vuoden loppupuolella merkit talouskasvun hiipumisesta koko euroalueella lisäsivät epävakautta.

Osake- ja korkomarkkinat reagoivat voimakkaasti julkisen velan ongelmien kärjistymiseen EU:ssa ja euroalueella. Suomessa osakekurssit laskivat vajaan kolmanneksen vuoden aikana. Korkotaso pysyi edelleen hyvin matalana vaikeuttaen pitkän aikavälin näkökulmasta riittävien tuottotavoitteiden saavuttamista.

Suomalaisten pankkien likviditeettiasema säilyi hyvänä koko vuoden. Pankkien talletuskanta jatkoi kasvuaan ja lyhytaikaista varainhankintaa sijoitustodistuksilla oli hyvin saatavilla. Sijoittajat ovat arvioineet suomalaiset pankit keskimääräistä turvallisemmiksi sijoituskohteiksi ja suomalaisille pankeille ohjautui markkinoiden turvasatamäkysyntää. Tästä huolimatta pitempiaikainen varainhankinta joukkovelkakirjoilla vaikeutui merkittävästi ja rahoituksen hinta nousi suomalaisillekin pankeille velkakriisin seurauksena.

Pankkisektorin vakavaraisuus säilyi vuoden aikana hyvällä tasolla ja rakenteeltaan hyvänä. Pankkisektorin tuloskunto säilyi hyvänä, vaikka myös tappiollisia tuloksia tehtiin vuonna 2011. Luotoista kirjatut arvonalentumiset olivat hyvin alhaisella tasolla, mutta kääntyivät kasvuun viimeisellä vuosineljänneksellä. Valtaosa arvonalentumisista kirjattiin aiempien vuosien tapaan yritysluotoista.

Epävakaa toimintaympäristö sijoitusmarkkinoilla merkitsi, että työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tuotot jäivät viime vuonna negatiivisiksi koko vuoden osalta. Työeläkelaitoksissa yhteenlasketut toimintapääomat laskivat merkittävästi sekä euromääräisesti että suhteessa vastuuvelkaan. Lisäksi yksittäisten työeläkeyhtiöiden sekä -säätiöiden ja -kassojen tuottojen ja vakavaraisuuden erot kasvoivat epävakaa sijoitusympäristössä.

Myös henkivakuutussektorilla sijoitustoiminnan tuotot kärsivät ja yhtiöiden väliset erot kasvoivat vaikeassa toimintaympäristössä. Yhteenlaskettu tuotto painui negatiiviseksi ja toimintapääoma pieneni. Sektorin vakavaraisuusasema pysyi kuitenkin hyvällä tasolla. Vahinkovakuutussektori selvisi työeläke- ja henkivakuutussektoria paremmin epävakaa ympäristöstä, koska sijoitusten riskitaso on matalampi. Sijoitusten tuotto oli useimmilla yhtiöillä positiivinen.

Suomalaisen finanssisektorin kannalta merkittävin uhka on EU-maiden velkakriisin vaikeutuminen. Pankkien jälleenerahoitus- ja sijoitusmarkkinat ovat säilyneet hyvin herkkinä, vaikka markkinakehityksessä on ollut myönteisiä piirteitä vuoden 2012 alussa. Lisäksi suhdannekehitys on Suomessa ennustettu heikommaksi vuonna 2012 kuin 2011. Suomalaisen finanssisektorin riskinkantokyky on kokonaisuudessaan edelleen hyvä. Vuonna 2011 tehdyt stressitestit osoittivat, että Suomen finanssisektori kestää suurenkin sijoitusmarkkinoiden epävakauden ja talouden syvän taantuman.

Vuoden 2011 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen

Toimintaympäristön kasvaneiden riskien vuoksi Finanssivalvonta suuntasi valvontaa olennaisimmiksi arvioituihin riskeihin sekä riskialttiimpiin toimijoihin ja riskipitoisimpiin toimintoihin. Valvonnan kohdistamisessa onnistuttiin; merkittäviä ennalta havaitsemattomia riskejä ei realisoitunut valvottaville kertomusvuoden aikana.

Finanssivalvonta painotti yksittäisten riskien hallinnan tarkastusten riittävää syvällisyyttä, jotta valvottavien käytännön toimintaa voitiin arvioida perusteellisesti ja antaa valvottaville tarkkaa palautetta. Tarkastusten perusteella edellytettiin tai suositettiin lähes kaikkien valvottavien osalta korjaavia toimenpiteitä. Tarkastushavaintoihin perustuvana yleisarviona voidaan todeta, että valvottavat olivat noudattaneet keskeisiä riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja luotettavan hallinnon periaatteita. Tarkastustoiminnalle asetettua määrällistä tavoitetta ei saavutettu, mutta sille asetetut kattavuuden ja laadun tavoitteet saavutettiin. Tarkastusten valmistumiseen tavoiteaikataulussa tulee kiinnittää jatkossakin huomiota.

Finanssivalvonta tiivistä valvottavien riskiaseman ja vakavaraisuuden jatkuvaa analyysia. Tämä toteutettiin tihentämällä valvottavien raportointia Finanssivalvonnalle sekä pitämällä yllä jatkuvaa keskusteluyhteyttä. Lisäksi kehitettiin analyysivälineistöä riskien aikaisen tunnistamisen tueksi. Analyysi- ja raportointijärjestelmien kehittäminen on yhdenmukaistanut valvonnan tietopohjaa ja edistänyt valvontakäytänteiden yhtenäistämistä eri sektoreilla. Kehitystyötä jatketaan 2012 erityisesti vakavaraisuuden riittävyyden arvioinnin kvantitatiivisten menetelmien ja stressitestien alueella. Myös pääomien riittävyyden arviointia kehittävää ja yhdenmukaistavaa ohjeistusta valvottaville tulee lisätä. Yhteistyössä Suomen Pankin kanssa tuotettu toimintaympäristön ja pankkisektorin analyysi on tehostanut toimintaympäristön riskien ja velkakriisin Suomea koskevien vaikutusten analyysia.

Finanssivalvonnan kriisinhallintaohje uudistettiin ottaen huomioon muuttuneen markkinatilanteen vaikutukset sekä Finanssivalvonnan oman tehokkaan toiminnan edellytykset. Finanssivalvonnan kriisinhallintavalmiuksien kehittämistä on jatkettava edelleen ja valmiutta on testattava omilla ja finanssisektorin yhteisillä harjoituksilla.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2011:

- Rahoitus- sekä vakuutus- ja eläkesektorin keskeisiä riskialueita tarkastettiin laajasti toteuttamalla yhteensä 40 riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja hallinnon luotettavuuden tarkastusta.
- Kattavat riskiarviot ja taloudellisen tilanteen arviointi tehtiin kaikkien valvottavien osalta neljännesvuosittain sekä laajat arviot (Valvojan arviot) pääomien riittävyydestä vuosisuunnitelman mukaisesti.
- Valvottavilta kerättiin tilanpäivityksiä riskeistä ja vakavaraisuudesta alkusyksystä lähtien tihennetyllä aikataululla kahden viikon välein.
- Finanssivalvonnan analyysiryhmät seurasivat jatkuvasti pankkien, vakuutus- ja eläkeyhtiöiden sekä sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden riskitilannetta. Suomen Pankki osallistui tiiviisti pankkisektorin analyysiryhmän toimintaan.
- Valvottavien riskitilanteen, vakavaraisuusaseman ja likviditeettitilanteen analyysissä otettiin käyttöön uudistettu, eri riskialueiden indikaattoreihin perustuva valvonnan kynnysarvojärjestelmä ennakoivan valvonnan tehostamiseksi.
- Kattava raportointijärjestelmien uudistaminen edistyi suunnitellusti, mm. laaja vakuutus- ja eläkesektorin raportoinnin uudistus saatiin päätökseen ja rahoitussektorin EU-tason raportointihankkeet etenivät aikataulussa.
- Finanssivalvonta julkisti kaksi laajaa arviota valvottavien taloudellisesta tilasta ja riskeistä, kaksi tilanpäivitystä sekä kotimaisten stressitestien että Euroopan pankkiviranomaisen stressitestien ja pankkien pääomatarvelaskelmien tulokset.

Tarkastustoimintaa suunnattiin riskiperusteisesti

Tarkastustoiminta kattoi keskeiset velkakriisin myötä kasvaneet riskit ja tarkastustoimintaa laajennettiin suunnitellusti vakuutus- ja eläkesektorilla. Riskienhallinnan tarkastuksissa painottuivat valvottavien riskienhallinnan, oman hallinnon sekä sisäisen valvonnan toimivuus käytännössä. Pienempien valvottavien osalta erotteluanalyysin avulla valikoitiin ne pienemmät valvottavat, jotka oli syytä ottaa tarkastusten kohteeksi kasvaneiden riskien perusteella.

Vakuutus- ja työeläkevakuutusyhtiöiden markkinariskien tarkastuksilla arvioitiin sijoitustoiminnan riskienhallinnan riittävyttä suhteessa riskinottoon ja riskinkantokykyyn. Vakuutussektorin tarkastuksia laajennettiin operatiivisten riskien hallintaan ja tietojärjestelmien luotettavuuteen sekä varautumiseen uuteen sääntelyyn.

Pankkien markkinariskitarkastuksilla keskityttiin likviditeetti- ja korkoriskien hallinnan arviointiin. Pankkien luottoriikkiin keskittyvillä tarkastuksilla selvitettiin erityisesti riskienhallinnan järjestämistä ja arvonalentumisten arviointiprosessia. Luotettavan hallinnon tarkastusten kohteina olivat ylimmän johdon toiminta, valta-, vastuu- ja raportointisuhteet, johtaminen, sisäinen tarkastus ja valvonta.

Pankkien vakavaraisuuslaskennassa käytettäviä luottoriskimalleja (IRBA) on arvioitu siirtymäsuunnitelmien mukaisesti. Työ on vaatinut paljon resursseja. Arvioita on tehty sekä kansallisesti että pohjoismaisena yhteistyönä. Solvenssi II:n mukaisten sisäisten mallien alustava arviointityö on alkanut kolmen vakuutusyhtiön osalta. Näistä kaksi toteutetaan yhteispohjoismaisina hankkeina.

Jatkuvan valvonnan ja analyysitoiminnan tavoitteena oli riskien ennakoiva tunnistaminen

Valvottavilta kerättiin tilanpäivityksiä riskeistä ja vakavaraisuudesta alkusyksystä lähtien tiheämmällä aikataululla kahden viikon välein, kun Euroopan velkakriisi ja sen vaikutukset pankkien rahoitukseen ja arvopaperimarkkinoihin kärjistyivät. Pankkien osalta seurattiin jatkuvassa valvonnassa erityisesti likviditeetti-tilanteen kehittymistä. Työeläke-, henki- ja vahinkovakuutuslaitosten osalta tiivistetty valvonta keskittyi sijoitustoiminnan tuottojen sekä vakavaraisuusaseman kehitykseen.

Analyysitoiminnassa arvioitiin valvottavien tila ja riskit vähintään neljännesvuosittain ja päätettiin, onko ennakoiviin valvontatoimiin tarvetta ryhtyä. Ennakoivaa valvontaa tehostettiin myös kehittämällä analyysivälineistöä ja ennakoivia mittareita kuvaamaan valvottavien tilan heikkenemistä. Valvottavien riskitilanteen, vakavaraisuusaseman ja likviditeetti-tilanteen analyysissä otettiin käyttöön uudistettu, eri riskialueet kattava valvonnan kynnyisarvojärjestelmä. Raportointijärjestelmien kehitystyö

edistyi vuoden aikana pidempiaikaisten suunnitelmien mukaisesti. Vakuutussektorilla toimivia yhteisöjä koskeva valvontatietojen raportoinnin laaja kokonaisuudistus saatettiin loppuun keväällä.

Finanssivalvonnan uuden yhtenäisen tietojenanalyysivälineen ja raportointijärjestelmien kehittäminen jatkuu vuoden 2012 aikana. Raportointijärjestelmien kehitys liittyy pitkälle yhteisiin EU-tason hankkeisiin, joilla myös yhdenmukaistetaan voimakkaasti valvojen keräämää tietoa ja siten myös valvontaa. Samoin jatketaan pääomien riittävyyden arvioinnin menetelmien ja stressitestien kehittämistä.

Finanssivalvonta julkisti edelleen säännöllisiä arvioita valvottavien tilasta. Vaikka finanssisektorin vakaus todettiin hyväksi Suomessa, raporttien julkistuksessa korostettiin, että pankki- ja vakuutussektorin tulee varautua pidempiaikaiseen velkakriisiin riskienhallinnan sekä riittävän kannattavuuden ja vakavaraisuuden avulla.

Sääntelymuutoksiin valmistautuminen työllisti valvottavia ja valvojaa

Finanssivalvonnan toiminnassa painottui valmistautuminen mittaviin vakavaraisuussääntelyn uudistuksiin rahoitus- ja vakuutussektorilla (Basel III ja Solvenssi II). Finanssivalvonta osallistui aktiivisesti kotimaiseen työeläkesektorin vakavaraisuussääntelyä koskevaan monivaiheiseen uudistukseen.

Valvontatyön mukauttaminen uudistuvaan sääntelyyn eteni aikataulun mukaisesti. Sääntelyn valmistelu vaati merkittävästi resursseja, mikä osaltaan vaikutti tarkastusten määrällisen tavoitteen alittamiseen sekä koulutuspäivien tavoitemäärän alittamiseen.

Finanssivalvonnan omien määräysten sopeuttaminen uuteen EU:n sääntelykehikkoon vaatii huomattavasti lisäpanostusta vielä 2012 sekä rahoitus- että vakuutussektorilla. Työn edistyminen riippuu EU-tason sääntelyn valmistumisesta.

Finanssivalvonta järjesti valvottaville säännöllisesti tiedotustilaisuuksia tulevista sääntelymuutoksista. Näistä saatiin myönteistä palautetta valvottavilta. Ongelmaksi muodostui sääntelyn yksityiskohtien valmistumisen viivästyminen etenkin vakuutussektorin Solvenssi II -uudistuksessa. Myös EU-tason raportointivaatimusten täsmäntymisen viivästyminen aiheuttaen valvottaville lisäkustannuksia.

Finanssivalvonta selvitti suunnitelman mukaisesti valvottavien valmistautumista sääntelymuutoksiin. Tarkastusten perusteella havaittiin, että yhtiöiden valmistautumisen taso vaihtelee ja osalla valvottavista on merkittäviä kehitystarpeita ja henkilöriskejä etenkin Solvenssi II -valmistautumisessa.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen

Strategian ja toimintasuunnitelman mukaisesti Finanssivalvonta tarkasti finanssituotteiden ja -palvelujen myyntikäytäntöjä, markkinointia sekä tuotekehitysprosesseja. Asetetut tarkastustavoitteet saavutettiin. Asiakasvalistusta Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelussa lisättiin säästämis- ja sijoitustuotteista. Sivujen tunnettuutta ja sisältöä on tarkoitettu edelleen kehittää. Asuntolainariskeistä valistettiin etenkin nuoria lapsiperheitä. Finanssivalvonta antoi ohjeistusta asuntoluototuksesta. Näiden toimenpiteiden arvioidaan osaltaan parantaneen säästäjien ja sijoittajien sekä asuntolaina-asiakkaitten yleistä tietämystä finanssituotteista ja -palveluista sekä valvottavien valmiuksia arvioida, miten tuote toimii asiakkaan näkökulmasta markkinoiden muutostilanteissa.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan valvonnassa ei tullut esiin laajoja epäkohtia markkinakäytännöissä tai asiakas- ja sijoittajainformaatioissa. Finanssivalvonta kiinnitti muutamien pankkien huomiota palvelumaksujen kohtuullisuuteen. Valvontahavainnot ja -toimenpiteitä oli kuitenkin runsaasti. Yksittäisissä puutteissa edellyttiin korjaavia toimenpiteitä. Virheisiin ja laiminlyönteihin puututtiin myös määräämällä hallinnollisia sanktioita. Yleisistä havainnoista puolestaan informoitiin laajemmin markkinaosapuolia.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2011:

- Sijoitus- ja säästämis tuotteiden tuotekehitysprosessien sekä lakisääteisten vakuutusten korvauskäsittely- ja neuvontaprosessien tarkastamista jatkettiin.
- Vuosittainen peruspankkipalveluselvitys toteutettiin ja lisäksi pankkien käytäntöjä ja sopimuksia asuntoluototuksessa tarkastettiin.
- Valmisteltiin sijoitusrahastoja koskevia määräyksiä ja ohjeita sekä ohjeistusta sijoitussidonnaisten vakuutusten kululinformaatiosta.
- IFRS-valvontaa kohdennettiin erityisesti pankkien lainakannan arvostuksiin sekä valvottiin listayhtiöiden riskeistä ja tuloksesta tiedottamista epävarmassa markkinatilanteessa.
- Finanssivalvonta tarkasti arvopaperinvälittäjien toimeksiantojen toteuttamista ja sijoitusanalyysien laatua.
- Kaupparaportointia laajennettiin johdannaisinstrumenttien osalta.

Säästämis- ja sijoitustuotteiden valvontaa syvennettiin

Finanssivalvonta jatkoi vuonna 2010 aloitettuja säästämis- ja sijoitustuotteiden tuotekehitysprosessien tarkastuksia. Pääosalla toimijoista tuotekehitystoiminta oli suunnitelmallista ja jäsentynyttä. Valvottavakohtaista palautetta annettiin kuitenkin mm. prosessien selkeydestä sekä asiakkaiden ja sijoittajien tarpeiden huomioon ottamisesta tuotekehitystyössä. Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että tuotekehittäjissä arvioidaan myös, miten tuote toimii asiakasnäkökulmasta taloudellisen ympäristön muutoksissa.

Finanssivalvonta valmisteli sijoitussidonnaisten vakuutusten kululinformaatiota koskevia määräyksiä ja ohjeita, jotka olivat vuoden loppupuolella lausuntokierroksella. Asiasta järjestettiin myös julkinen kuuleminen. Uudet määräykset ja ohjeet on tarkoitettu antaa vuoden 2012 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Peruspankkipalveluiden saatavuus ja hinnoittelu – huomio palvelumaksujen kohtuullisuuteen ja käteisen saatavuuteen

Maaliskuussa tehdyn peruspankkipalveluselvityksen mukaan palveluita oli edelleen hyvin saatavissa eikä Finanssivalvonnan tietoon ollut tullut, että palvelujen tarjoamisesta olisi perusteettomasti kieltäydytty. Merkittävin muutos edelliseen selvitykseen verrattuna oli laskunmaksuautomaattien väheneminen. Pankkikonttoreiden määrä ei ollut muuttunut olennaisesti, mutta joissakin konttoreissa käteispalveluja tarjottiin vain rajoitettuna aikana. Käteisautomaattien määrä oli hieman pienentynyt. Uusia, pankkikonttoreiden ulkopuolisia asiointimahdollisuuksia ja palvelupisteitä tuli asiakkaiden saataville.

Palvelumaksu pankin tiskillä tapahtuvasta käteismaksusta oli suurimmillaan kahdeksan euroa. Finanssivalvonta kiinnittikin muutamien pankkien huomiota siihen, että kyseinen maksu voi joissakin tilanteissa muodostua

kohtuuttomaksi. Käteisen saatavuudesta on keskusteltu loppuvuoden 2011 ja alkuvuoden 2012 aikana. Finanssi- valvonta tulee seuraamaan käteisen saatavuutta myös peruspankkipalveluselvityksen avulla. Finanssivalvonta arvioi, että peruspankkipalvelut ovat tyydyttävällä tasolla. Finanssivalvonta sisällyttää jatkossa peruspankkipalvelu- selvitykseen komission suosituksen (2011/442/EU) ta- vanomaista maksutiliä koskevat seikat.

Asuntoluottojen myöntämistä koskevia käytäntöjä ja sopimuskokonaisuuksia tarkastettiin

Finanssivalvonta analysoi noin 1500 asuntoluottoa. Tutkimus osoitti, että jopa puolet ensiasunnoista ostettiin kokonaan ilman omarahoitusta. Myös asunnon vaihdon rahoituksessa luototusaste oli usein korkea. Joissakin tapauksissa pankit myönsivät luoton huolimatta velallisen huonosta maksukyvyistä.

Finanssivalvonta tarkasti yhteensä 22 suomalaispankin ja yhden ulkomaisen pankin sivuliikkeen asuntoluottosopimukset, luottoon liittyvät takaus- ja panttaussitoumukset sekä asiakasinformaatiota. Yleisellä tasolla asunto- luottoja ja vakuussopimuksia voidaan pitää asianmukai- sina. Useilta pankeilta puuttuivat tiedonantovelvollisuutta koskevat sisäiset ohjeet tai ne eivät olleet tarpeeksi yksi- tyiskohtaisia. Pankeilta edellytettiin toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

Finanssivalvonta antoi joulukuussa määräykset, joiden tavoitteena on selkeyttää asuntoluoton ennenaikaisesta takaisinmaksusta perittävän korvauksen enimmäismää- rän laskentaa. Samassa yhteydessä annettiin myös me- nettelytapaoheita asuntoluotonmyöntäjille. Ohjeilla Fi- nanssivalvonta haluaa edistää hyviä luotonmyöntökäy- tänteitä ja asiakkaalle annettavaa informaatiota kustan- nuksista.

Asiakasvalistusta lisättiin

Finanssivalvonnan asiakasvalistuksen pääkanavassa eli Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelussa tarjottiin uutta infor- maatiota peruspankkipalveluista, maksujärjestelmistä, sijoitusrahastosääntelyn muutoksista, ei-säännellyistä sijoitustuotteista, osakkeiden hintariskistä, kapitalisaatio- sopimuksista sekä lakisääteisistä vakuutuksista. Suurta yleisöä informoitiin mm. sijoitusmessuilla sekä lapsimes- suilla, joilla tavoitettiin erityisesti lapsiperheitä ja asunto- lainanottajia. Verkkopalvelun kävijämäärä on kasvanut selvästi loppuvuoden aikana.

Finanssivalvonta tekee asiakkaansuojan ja asiakasvalis- tuksen osalta yhteistyötä mm. Kuluttajaviraston sekä Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn kanssa.

Lakisääteisen vakuutustoiminnan prosesseja tarkastettiin

Finanssivalvonta tarkasti lakisääteisen tapaturmavakuu- tuksen ja lakisääteisen liikennevakuutuksen korvauskä- sittelyprosesseja markkinaosuudeltaan suurimmissa vahinkovakuutusyhtiöissä. Finanssivalvonta ei havainnut prosesseissa merkittäviä puutteita tai ongelmia.

Finanssivalvonta tarkasti työttömyyskassojen neuvonta- ja asiakaspalveluja, jotka havaittiin pääsääntöisesti asian- mukaisesti hoidetuiksi.

Listayhtiöiden tiedottaminen ja taloudellinen informaatio epävarmuuden kasvaessa

Finanssivalvonta kohdensi valvontaansa listayhtiöiden tulevaisuudennäkymien tarkkuusasteeseen ja informatii- visuuteen ja tulosvaroitusten asianmukaisuuteen. Finans- sivalvonta ohjeisti yhtiöitä erityisesti siitä, miten ne ku- vaavat kasvanutta epävarmuutta yhtiöiden tulevaisuu- dennäkymissä. Finanssivalvonta jatkoi listayhtiöiden tiedonantovelvollisuuden valvontakäyntejä vaikuttaak- seen ennakoivasti sijoittajainformaation laatuun. Finans- sivalvonnan näkemyksen mukaan tiedonantovelvollisuus oli hoidettu yhtiöissä pääsääntöisesti asianmukaisesti.

Finanssivalvonta kävi keskusteluja eri markkinaosapuol- ten kanssa tulevaisuudennäkymien esittämiseen liittyväs- tä sääntelystä. Suomalaista sääntelyä pidettiin osin muu- tamia verrokkimaita tiukempaan.

Kuudentoista listayhtiön tilinpäätösten kokonaisvaltainen läpikäynti (ns. full review) suoritettiin tavoitteen mukaises- ti. IFRS-valvontaa kohdennettiin erityisesti pankkien lai- nakannan arvostuksiin, liikearvon arvonalentumistesta- uksiin sekä segmenttiraportointiin. Taloudellisen tilanteen epävarmuus vaikutti IFRS-valvontaan vuoden jälkimmäi- sellä puoliskolla. Finanssivalvonta otti muiden Euroopan tilinpäätösvalvojen kanssa kantaa ns. GIIPS-valtioiden velkakirjojen tilinpäätöskäsittelyyn pankkisektorilla.

Laajennettu kaupparaportointivelvollisuus parantamaan kaupankäynnin valvonnan kattavuutta

Arvopaperinvälittäjien kaupparaportointivelvollisuus laaje- ni, kun Finanssivalvonta aloitti syyskuussa OTC-johdan- naisilla toteutettuja kauppia koskevien tietojen keruun sekä vaihtamisen Euroopan arvopaperiviranomaisen (ESMA) jäsenvaltioiden välillä ja, kun asiakkaan yksilöinti- ja osoitetiedot tulivat raportoinnin piiriin. Vuoden 2011 aikana kehitettiin uusi sisäpiirikaupankäynnin valvontajär- jestelmä, joka yhdistää raportoidut kauppatiedot sisäpii- riläisten tietoihin. Nämä toimenpiteet osaltaan tehostavat ja parantavat kaupankäynnin valvonnan kattavuutta. Työ raportointijärjestelmän kehittämiseksi tulee jatkumaan.

Finanssivalvonta tarkasti, miten arvopaperinvälityspalveluita tarjoavat valvottavat toteuttavat asiakkaidensa arvopaperikauppojen toimeksiantoja. Toimeksiantojen toteuttamisen merkitys on asiakkaansuojan näkökulmasta korostunut kaupankäynnin pirstaloituessa useaan markkinapaikkaan. Tarkastuksilla havaittiin eriasteisia puutteita. Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet olivat usein varsin yleisellä tasolla, mikä heikensi asiakkaiden mahdollisuuksia arvioida toimeksiantojen toteutustapoja.

Finanssivalvonta selvitti myös sijoitussuosituksen esittämistä sekä suositusten laatijoiden etuja ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamista. Sijoitussuosituksien laatu oli parantunut vuoden 2009 tarkastuksesta ja sääntelyn vaatimuksia noudatettiin yleisesti hyvin. Keskeisimmät puutteet liittyivät suositusten laatijoiden ja liikkeeseenlaskijoiden välisten omistussuhteiden julkistamiseen.

Tutkitut väärinkäytösepäilyt

Arvopaperimarkkinoiden väärinkäytösepäilyjä oli tutkinassa 80¹, joista 34 liittyi sisäpiirintiedon väärinkäyttöön, 23 kurssin vääristämiseen ja 16¹ arvopaperimarkkinallain mukaiseen tiedonantovelvollisuuteen ja 7 muihin väärinkäytöksiin. Ilmoituksia epäilyttävistä arvopaperikaupoista tuli pörssiltä 29 ja välittäjiltä 16, mikä oli selvästi enemmän kuin edellisellä vuonna.

Finanssivalvonta antoi kaikkiaan kolme julkista huomautusta ja viisi rikemaksua sekä teki neljä tutkintapyyntöä poliisille.

Arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin valvonnassa keskeistä viranomaisyhteistyö

Finanssivalvonta valvoi arvopaperimarkkinoiden infrastruktuuria tiiviissä yhteistyössä Suomen Pankin kanssa. Keskeisimmät hankkeet liittyvät arvopaperimarkkinallain kokonaisuudistukseen, arvopaperikaupan selvitystä koskevaan T2S-hankkeeseen sekä Euroclear-konsernin valvontaan ja keskusvastapuoliselvitykseen liittyvään yhteistyöhön. Yhteistyön tiivistyminen konkretisoitui mm. yhteisillä Euroclearin valvontakäynneillä. Infrastruktuurin valvonnassa korostui myös valvontayhteistyö Euroclear-ryhmän eurooppalaisten valvojien ja keskuspankkien kanssa sekä pohjoismaisen pörssin valvojien kanssa. Helsingin pörssin valvonnassa painopiste oli markkinamallien muutokset sekä pörssin markkinavalvonnan ja toiminnan järjestäminen kaupankäynnin luotettavuuden turvaamiseksi.

¹ Luku on korjattu 16.4.2012.

Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen

Finanssivalvonta priorisoi EU:n valvontaviranomaisten työohjelman eri osa-alueet ja kohdisti resurssit korkean prioriteetin alueisiin. Finanssivalvonta on tähän mennessä kyennyt vaikuttamaan Suomen kannalta keskeisiin kysymyksiin. EU-valvojen työn laajentumisesta huolimatta Finanssivalvonnan osallistumista ei jatkossa juuri voida laajentaa kotimaisen valvonnan tavoitteita vaarantamatta. Vaikuttamista Suomen finanssimarkkinoiden kannalta keskeisille alueille edistettiin myös hakeutumalla luottamus- ja puheenjohtajatehtäviin uusissa EU:n valvontaelimissä. Finanssivalvonnan tavoite näiden roolien lukumäärästä saavutettiin.

Finanssivalvonta painotti voimakkaasti kaikkien EU:n valvontaviranomaisten työssä valvojen välisen yhteistyön ja eurooppalaisten hyvien ja yhtenäisten valvontakäytänteiden kehittämistä sekä finanssimarkkinoiden nk. makrovaikuttamisen kehittäminen.

Pohjoismaisten finanssikonsernien seuranta ja valvojen ajantasaista tietojenvaihtoa tiivistettiin velkakriisin jatkuvuudessa. Valvontayhteistyön ytimenä toimivat konsernikohtaiset valvontakollegiot, joissa ovat mukana kaikki keskeiset pohjoismaiset ja osittain myös Baltian maiden valvojat. Kollegioissa käytiin lävitse säännöllisesti konsernien riskitilanne (erityisesti seurattiin likviditeettitilannetta) ja valmisteltiin valvojen yhteinen arvio riskeistä ja pääomien riittävyydestä. Kollegiotyössä tulee parantaa ajantasaista tiedonkulkua ja varmistaa, että valvojen tulkinnot ja valvontatoimet ovat mahdollisimman yhdenmukaisia.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2011:

- EU:n valvontaviranomaisten sääntelytyössä Finanssivalvonta painotti erityisesti pankkien omien varojen ja likviditeetin sääntelyä, vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusudistuksen (Solvenssi II) viimeistelyä sekä vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevaa sääntelyä.
- Finanssivalvonta painotti työssään EU:n valvontaviranomaisissa valvojen yhteistyön lisäämistä ja yhtenäisten valvontatapojen kehittämistä mm. kehittämällä nk. valvontakollegioiden toimintatapoja ja tietojenvaihtoa.
- Finanssivalvonta edisti asiakkaansuojakysymyksiä ja finanssi-innovaatioita koskevan työn käynnistymistä EU:n valvontaviranomaisissa.
- Finanssivalvonta osallistui merkittävällä työpanoksella EU:n valvontaviranomaisten ja niiden yhteiskomitean säännöllisten riskiarvioiden ja stressitestien laatimiseen. Suurimmat kotimaiset pankki- ja vakuutussektorin valvottavat osallistuivat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) stressitesteihin ja pääoman riittävyyden arviointeihin.
- Finanssivalvonta osallistui pohjoismaisten pankki- ja vakuutus konsernien valvontaan niiden valvontakollegioissa ja johti Sampo-konsernin valvontayhteistyötä.

Finanssivalvonta panosti varhaiseen vaikuttamiseen EU:n valvontaviranomaisissa

Finanssivalvonta osallistui aktiivisesti EU:n valvontaviranomaisten päätöksentekojen toimintaan viranomaisten hallintoneuvostoissa (Board of Supervisors) ja EBA:n johtokunnassa (Management Board) sekä osallistumalla yhteiskomitean työhön. Puheenjohtajuuksia ja muita merkittäviä luottamustehtäviä Finanssivalvonnan edustajilla oli EU:n valvontaviranomaisten ja niiden yhteiskomitean piirissä 9 kappaletta.

Vaikuttamisen kannalta on olennaista myös valmistelu työryhmissä ennen lopullista päätöksentekoa. Toistaiseksi EU:n valvontaviranomaisten valmistelu nojautuu pysy-

viin komiteoihin (Standing Committee) ja työryhmiin, joissa ovat edustettuina myös kansalliset valvojat. Finanssivalvonnan omien resurssien rajallisuuden vuoksi valmistelutyöhön osallistumisen tarkka priorisointi on olennaisen tärkeää.

EU:n valvontaviranomaisten työohjelmissa painottuu voimakkaasti sääntelytyö, millä alueella EU-valvojen uudet valtuudet ovat vahvimmat. Finanssimarkkinoiden päivittäinen valvontavastuu on edelleen kansallisilla valvoilla. EU-valvojen työtä olisi tarpeen suunnata enemmän valvontakäytänteiden yhtenäistämisen suuntaan. Valvonnan tehokkuus ja yhdenmukaisuus on sääntelyn kehittämisen ohella finanssimarkkinoiden vakauden ja luotettavan toiminnan turvaamiseksi välttämätöntä. Fi-

nanssivalvonta toimi aktiivisesti valvontakäytänteiden yhtenäistämisen puolesta etenkin vakavaraisuusvalvonnan (ns. valvojakollegiot) sekä finanssi-innovaatioiden ja asiakkaansuojan alueilla. Arvopaperimarkkinoihin liittyvä valvontayhteistyö oli aktiivista erityisesti IFRS-tilinpäätösten valvonnassa, markkinoiden väärinkäytösten tutkimisessa sekä sijoitusrahastojen ja esitteiden valvonnassa.

EU:n makrovakautta valvova viranomais (ESRB) valmisteli loppuvuonna suositukset makrovakauden valvonnan järjestämisestä kansallisella tasolla. Tärkeää on, että makrovakausvalvojalle annetaan riittävät valtuudet ja välineet valvontaan sekä mahdollisuus puuttua ennakkoisesti finanssisektorin tasapainottomuuksiin.

EU:n lainsäädännön valmistelua edistettiin

Vuoden aikana komissio valmisteli useita finanssialaa koskevia EU-direktiivejä ja -asetuksia. Finanssivalvonta osallistui EU-sääntelyn valmisteluun tiiviissä yhteistyössä ministeriöiden kanssa ja esitti Suomen näkökannat myös EU:n valvontaviranomaisissa. Yhteisillä linjauksillaan suomalaiset viranomaiset pystyivät vaikuttamaan EU:n linjauksiin erityisesti pankki- ja vakuutussektorin vakavaraisuus uudistuksissa sekä vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevassa sääntelyssä.

Pohjoismaisella valvontayhteistyöllä on pitkät perinteet

Pohjoismainen valvojien välinen yhteistyö on vakiintunutta ja toimii hyvin. Baltian maiden valvojat ovat osallistuneet yhteistyöhön aiempaa enemmän, mutta erityisen tiivistä yhteistyö on pohjoismaisten valvojien välillä.

Valvojien välinen yhteydenpito säilyi runsaana, valvontakollegiot toimivat aktiivisesti ja yhteistarkastuksia jatkettiin. Finanssivalvonta edellytti osaltaan merkittävien valvontakysymysten ja finanssimarkkinatapahtumien vaikutusten yhteistä käsittelyä kollegioissa. Säännöllinen osa valvojakollegioiden työtä on ollut yhteisten tarkastusten ja muiden valvontatoimenpiteiden valmistelu ja hyväksyminen sekä konsernitason valvojan arvioiden laadinta. Epävakaan markkinatilanteen aikana tarve reaaliaikaiseen tietojenvaihtoon kuitenkin kasvoi. Tietojen vaihto ei ollut täysin riittävää ja ajantasaista. Havaittiin myös, että sääntelyyn liittyvissä tulkintakysymyksistä ja valvontakäytänteistä ei aina ollut keskusteltu riittävästi valvojien välillä etukäteen ja etsitty yhtenäisiä ratkaisuja.

Pohjoismaisessa yhteistyössä Finanssivalvonta oli vetovastuussa toimintasuunnitelman mukaisesti tarkastuskäytänteiden yhtenäistämishankkeessa, pankkien likviditeettivalvonnan kehittämisessä sekä vakuutussektorin valmistautumisessa Solvenssi II -uudistukseen. Yhteistarkastuksia varten laadittiin Finanssivalvonnan aloitteesta toimintaohjeet.

Pohjoismainen yhteistyö jatkui pankkisektorin sääntely- ja tulkintakysymysten yhtenäistämiseksi; erityisesti pyrittiin yhtenäistämään vakavaraisuuslaskennan sisäisten mallien käyttöä. Vakuutussektorin yhteistyötä lisättiin merkittävästi Finanssivalvonnan aloitteesta Solvenssi II -uudistukseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi yhteisellä tavalla.

Yhtenäisen toimintakulttuurin vahvistaminen

Vuoden 2011 aikana parannettiin merkittävästi eri valvontatehtävien (erityisesti tarkastusten ja valvojan arvion) yhteensovittamista. Tarkastushavaintojen perusteella valvottaville annettujen kehotusten ja suositusten edistymistä seurattiin säännöllisesti osana valvojan arviota. Uuden määräys- ja ohjekokoelman työstäminen jatkui vuoden 2011 aikana ja ensimmäiset kokoelmaan sisältyvät määräykset ja ohjeet julkaistiin. Lisäksi toimilupien käsittelyprosessi uudistettiin.

Kaikkia ydinprosesseille asetettuja tehokkuustavoitteita ei saavutettu, muun muassa sanktioiden ja toimilupien käsittelyajoissa ei kaikissa tapauksissa päästy asetettuun tavoiteaikaan.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2011:

- Ydinprosesseille asetettiin tehokkuustavoitteet
- Tarkastustoiminnan tarkastusohjeistus yhtenäistettiin
- Toimilupien käsittelyprosessi uudistettiin
- Laadittiin julkaisupolitiikka selventämään Finanssivalvonnan tiedotuksen laajuutta ja sisältöä
- Koulutuksessa hyödynnettiin EU-valvontaviranomaisten tarjoamaa koulutusta.

Sisäiset prosessit vakiinnutettiin

Finanssivalvonnan keskeisille prosesseille on määritelty tehokkuustavoitteet ja niiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

Määräys- ja ohjekokoelman uudistaminen eteni vuoden aikana. Hankkeen toteutusaikataulu on yhteydessä EU-sääntelyn voimaantuloon, joka on viivästynyt erityisesti vakuutussektorin Solvenssi II -sääntelyn osalta.

Vuoden 2011 lopulla vahvistettu julkaisupolitiikka täsmensi, mitä tietoja Finanssivalvonta julkaisee ja, mitä tietoja on yleisön saatavilla.

Toiminnan tehostamista edistettiin saattamalla loppuun organisaatiotarkistus, jossa mm. sijoituspalveluiden ja sijoitusrahastotoiminnan valvonta keskitettiin sekä Instiutiovalvontaosaston kaksi toimistoa yhdistettiin.

Toiminnan resurssit alle budjetoidun

Vuoden 2011 lopussa henkilöstön määrä oli 208, mikä on yhdeksän henkilöä alle hyväksytyn toimintavahvuuden (217). Henkilöstön vaihtuvuus oli 11 %. Fivalaisista 61 % oli naisia ja 39 % miehiä. Esimiestehtävissä vastaava jako oli 45 % naisia ja 55 % miehiä. Asiantuntijoista 57 % oli naisia ja 43 % miehiä. Tukitehtävissä toimivista 93 % oli naisia ja 7 % miehiä.

Finanssivalvonnan henkilöstökulut olivat vuonna 2011 yhteensä 18,5 milj. euroa. Toteutuneet kokonaiskustannukset jäivät alle hyväksytyn budjetin ja olivat yhteensä 26,1 milj. euroa. Muut merkittävät kuluerät muodostuivat kiinteistökuluista, Suomen Pankin tuottamista palveluista sekä muista ulkopuolisista palveluhankinnoista.

Valvonta- ja toimenpidemaksuja kertyi yhteensä 24,5 milj. euroa, mikä on 1,5 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Henkilöstön työtyytyväisyys parani

Vuonna 2011 toteutettiin työilmapiiritutkimus. Tutkimuksessa seurataan organisaation sisäisen toimivuuden ja työilmapiirin kehittymistä. Tutkimuksen vastausprosentti oli 93,7. Työtyytyväisyys oli parantunut hieman edellisestä tutkimuksesta ja indeksiluku oli nyt 3,36 (2009; 3,23), mutta asetettua tavoitetta (3,6) ei saavutettu. Tasapuoliseen kohteluun liittyvien kriittisten vastausten määrä vähentyi.

Finanssivalvonnan henkilöstön koulutuksessa painopiste oli vakuutussektorin kysymyksissä. Henkilöstö käytti koulutukseen 480 henkilötyöpäivää. Eniten koulutuksessa hyödynnettiin EU:n valvontaviranomaisten ja FINVAN koulutustarjontaa. Koulutuksen määrällistä tavoitetta ei saavutettu.

Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2010 ja sen johdosta tehdyt toimenpiteet

Kertomuksessaan vuodesta 2010 pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa vastaisuudessa

Kehittämään finanssimarkkinoiden vakauden turvaamiseksi valvottavien liiketoiminta- ja strategisten riskien hallinnan arviointia

- Finanssivalvonnan harjoittama valvonta riskienhallinnan alueella kattaa kaikki merkittävät riskialueet valvottavien toiminnassa. Luotto-, markkina- ja operatiivisten ja vakuutusteknisten riskien ja niiden hallinnan valvonta on vakiintunutta, myöskin valvottavien omassa sisäisessä valvonnassa. Sen sijaan liiketoiminta- ja strategisten riskien hallinta on voimakkaassa kehitysvaiheessa kaikkialla Euroopassa. Tällä riskialueella korostuu pidemmän tähtäyksen kannattavuuskehityksestä ja tietyistä riskinottostrategioista aiheutuvien riskien arviointi.
- Liiketoiminta- ja strategisten riskien arviointia on suoritettu eri tarkastusten yhteydessä siinä määrin, kun niiden arviointi tarkastuksen rajauksen näkökulmasta on ollut tarkoituksenmukaista.
- Finanssivalvonnassa käynnistettiin sisäinen hanke liiketoiminta- ja strategisten riskien mittareiden kehittämiseksi ja niiden hyödyntämiseksi pääoman riittävyyden arvioinnissa. Tässä työssä hyödynnetään EBAn piirissä jo tehtyä työtä.

Kohdentamaan yleisen luottamuksen säilyttämisessä tarkastuksia valvottavien toimintatapoihin ja prosesseihin

- Finanssivalvonnan tarkastustoiminta laajeni riskien ja vakavaraisuuden valvonnassa. Tarkastukset suuntautuivat keskeisiin velkakriisin myötä kasvaneisiin riskeihin ja tarkastustoimintaa laajennettiin edelleen vakuutus- ja eläkesektorilla. Riskienhallinnan tarkastuksissa painottuivat valvottavien riskienhallinnan, oman hallinnon sekä sisäisen valvonnan toimivuus käytännössä.

- Aktiivinen tarkastustoiminta asiakkaan- ja sijoittajan suojan osalta jatkui vuonna 2011. Tarkastustoiminnan painopisteet olivat säästämis- ja sijoitustuotteiden tuotekehitysprosesseissa, asuntoluototuksessa, lakisääteisen vakuutustoiminnan korvauskäsittely- ja neuvontaprosesseissa sekä arvopaperinvälittäjien toimeksiantojen toteuttamiseen liittyvissä menettelyissä. Asuntoluottojen myöntämistä koskevia käytäntöjä ja menettelytapoja, kuten asiakkaalta edellytettävää omarahoitusosuutta ja luoton ennakaisen takaisinmaksun ehtoja, tarkastettiin ja ohjeistettiin sekä luottoriskien että asiakkaansuojan näkökulmasta. Lisäksi tarkastettiin asuntoluottosopimuksia, luottoon liittyviä vakuuksia sekä asiakkaalle ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja.

Varmistamaan sisäisen toiminnan tehostamiseksi sisäisten prosessien sujuvuus ja tehokkuus

- Ydinprosessit (tarkastus, valvojan arvio, toimitukset, analyysi- ja raportointi, sanktio, sääntely ja kv-toiminta) vakiinnutettiin ja niille asetettiin tehokkuustavoitteet. Tehokkuustavoitteita ei vielä kaikilta osin ole saavutettu. Vuoden lopussa tehdyn ilmapiiiritutkimuksen tulokset kertovat informaatiokulun parantuneen edelliseen tutkimukseen verrattuna.

Kiinnittämään erityistä huomiota toiminnan kustannustehokkuuteen ottaen huomioon sääntelyhankkeet ja Euroopan uudet valvontajärjestelmät

- Finanssivalvonnassa on harkittu tarkasti, mihin EU-valvontaviranomaisten hankkeisiin osallistutaan. Painopisteenä on vaikuttaminen Suomen kannalta keskeisiin hankkeisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.
- Finanssivalvonta edistää EU-valvontakäytänteiden yhtenäistämistä. Harmonisoitujen valvontakäytänteiden ja yhtenäisten IT-järjestelmien tehokas käyttöön-otto voivat lisätä valvonnan kustannustehokkuutta.

- Kustannustehokkuuden parantamiseksi aloitettiin suunnittelu, jonka tavoitteena on muuttaa Mikonkatu 8 -kiinteistöä Suomen Pankin omistamiin tiloihin.

Selkiyttämään sijoittajainformaatiota lisäämällä ohjeistusta sijoitussidonnaisten vakuutusten kulurakenteiden kuvauksista

- Finanssivalvonta valmisteli sijoitussidonnaisten vakuutusten kuluinformaatiota koskevat määräykset ja ohjeet, jotka olivat vuoden lopulla lausuntokierroksella. Asiasta järjestettiin julkinen kuuleminen. Uudet määräykset ja ohjeet on tarkoitus antaa vuoden 2012 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Lisäämään edelleen asiakkaiden saamaa informaatiota lainariskeistä

- Finanssivalvonta antoi lukuisia haastatteluja medialle asuntolainoihin liittyen, lisäsi pankkipalveluihin liittyvää informaatiota asiakasvalistuksen pääkanavaansa Finanssiasiakas.fi-verkkopalveluun sekä osallistui mm. lapsimessuille, joilla tavoitettiin asuntolainanottajia ja valistettiin asuntolainoihin liittyvistä riskeistä.
- Finanssivalvonta kohdisti tarkastuksia ja selvityksiä asuntoluottojen myöntämiskäytäntöihin ja menettelytapoihin sekä ohjeisti pankkeja asuntoluoton ennenaikaiseen takaisinmaksuun liittyen.

Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2012

Toimenpiteet vakauden turvaamiseksi

Työn painopiste on edelleen ennakoivassa valvonnassa, koska tavoitteena on havaita valvottavien toiminnan jatkuvuutta uhkaavat riskit ajoissa ja siten mahdollistaa korjaavat toimenpiteet. Ennakoiva puuttuminen on finanssijärjestelmän vakauden ja asiakkaansuojan kannalta paras vaihtoehto.

Ennakoivan valvonnan tehokkuus edellyttää, että Finanssivalvonnalla on käytössä ajantasainen tieto jatkuvasta valvonnasta sekä kehittyneet analyysivälineet, jotta havaitaan nopeasti tapahtuvat muutokset valvottavien riskiasemassa. Ennakoivan valvonnan tehokkuus edellyttää myös tarkastustoiminnan säilyttämistä aktiivisena ja tarkastusten suuntaamista riskiperusteisesti.

Tarkastuksia kohdennetaan riskienhallinnan ja muun hallinnon keskeisten prosessien toimivuuteen (mm. hallituksen valvontavastuun toteutumiseen ja jatkuvuussuunnitteluun) sekä riskipuskureiden riittävyteen. Valvontaa suunnataan myös uusien tuotteiden hyväksymismenettelyihin sekä asiakkaansuojan että valvottavien oman riskienhallinnan toimivuuden kannalta. Tietojen ja analyysien vaihdon Suomen Pankin kanssa tulee olla saumatonta.

Mahdollisia kriisitilanteita varten on varmistettava Finanssivalvonnan päätöksentekovalmius sekä omien toimintasuunnitelmien riittävyys.

EU-tason sääntelyn mittavat uudistukset on toteutettava Finanssivalvonnan osalta omissa määräyksissä ja ohjeissa annetussa aikataulussa, mikä lisää sääntelytyön vaatimia resursseja 2012. On varmistettava, että sääntelytyö ei vie liiaksi valvonnassa tarvittavia resursseja. Lisäksi Finanssivalvonta osallistuu omien priorisointiensä puitteissa laajenevaan sääntelytyöhön EU:n uusissa valvontaviranomaisissa. Tavoitteina ovat valvojien yhdenmukaiset toimintatavat ja valvontaedellytykset turvaava yhteistyö, EU-tason työn hyödyntäminen Finanssivalvonnan omassa toiminnassa sekä oikea-aikainen vaikuttaminen Suomen kannalta keskeisissä kysymyksissä.

Tulevat sääntelymuutokset myös laajentavat tai muuttavat merkittävästi Finanssivalvonnan valvontatehtäviä ja

lisäävät valvottavien määrää. Tärkeimmät muutokset ovat: Solvenssi II ja Basel III -vakavaraisuus uudistusten aiheuttamat muutokset vakavaraisuusvalvontaan, pääomasijoittamisen, hedge-rahastojen ja kiinteistörahastojen tuleminen valvonnan piiriin, rahastoyhtiöiden riskienhallinnan valvonta ja vaihtoehtoisten rahastojen velkaviivun käytön valvonta sekä maksulaitosten valvonta. Näiden sääntelymuutosten myötä henkilöstön osaamisvaatimukset kasvavat ja riskien- ja vakavaraisuuden valvontatehtävät monimutkaistuvat ja lisääntyvät sekä ulottuvat useampiin toimijoihin (esim. pääoma- ja hedge-rahastoihin).

Toimenpiteet yleisen luottamuksen säilyttämiseksi

Yleisen luottamuksen ylläpitämiseksi valvontaa suunnataan tuotteista ja yhtiöistä annettavaan sijoittaja- ja asiakasinformaatioon sekä toimijoiden prosesseihin ja menettelytapoihin.

Valvontaa suunnataan monimutkaisiin sijoitustuotteisiin ja niitä koskevaan sijoittajainformaatioon. Lisäksi tarkastetaan asiakasvalitusten käsittelyjärjestelmiä pankeissa, vakuutusyhtiöissä ja työttömyyskassoissa sekä asiakasvarojen hallintaa sijoituspalvelujen tarjonnassa. Sijoitusidonnaisten vakuutusten kuluinformaation tasoa tullaan arvioimaan suhteessa Finanssivalvonnan uuteen ohjeistukseen. Peruspankkipalveluselitys uudistetaan ottaen huomioon komission suositus oikeudesta tavanomaisen maksutilin käyttöön. Finanssivalvonta tulee jatkossakin tekemään asuntorahoitustarkastuksia ja kehittämään aihealueen viranomaisraportointia.

Listayhtiöiden taloudellisen informaation ja muun tiedottamisen valvontaa kohdistetaan sijoittajainformaation sellaisiin osa-alueisiin, joihin epävarma markkinatilanne eniten vaikuttaa. IFRS-valvontaa suunnataan rahoitusinstrumenttien tilinpäätöskäsittelyyn pankeissa ja vakuutusyhtiöissä. Muissa listayhtiöissä IFRS-valvontaa kohdennetaan tilinpäätöseriin, joiden laadinta edellyttää johdolta tulevaisuuteen liittyvää harkintaa. Muun taloudellisen informaation ja tiedottamisen valvontaa suunnataan tulevaisuudennäkymien sekä riskeistä ja epävarmuustekijöistä kertomisen valvontaan. Tiedottamisen valvontaan tulee tämän lisäksi vaikuttamaan muuttuva sääntely.

Kaupankäynnin valvonnan tehokkuuden kannalta on tärkeää, että arvopaperinvälittäjät raportoivat Finanssi-valvonnalle kattavasti ja luotettavasti toteuttamansa arvopaperikaupat sekä havaitsemansa epäilyttävät liiketoimet. Nämä asiat painottuvat myös vuoden 2012 valvonnassa. Valvontaa suunnataan edelleen välittäjien kaupankäynnin menettelytapoihin ja sisäisiin prosesseihin.

Finanssikriisin ja uusien valvontaviranomaisten perustamisen johdosta sitovan EU-tason sääntelyn määrä on kasvanut erittäin merkittävästi. Lukuisat vireillä olevat kansainväliset, kuten myös kansalliset, sääntelyhankkeet edellyttävät Finanssi-valvonnalta huomattavaa työpanosta omien ohjeiden ja määräysten valmistelussa sekä valvontavalmiuksien varmistamisessa.

Lisäksi sääntelymuutokset tuovat kokonaan uusia valvontatehtäviä Finanssi-valvonnalle. Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksessa ehdotetaan lista-yhtiöiden julkisen sisäpiirirekisterin keskittämistä Finanssi-valvonnan ylläpitämään rekisteriin, mikä edellyttää riittäviä henkilöresursseja ja asianmukaisen tietojärjestelmän tehtävän hoitamiseen. Vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja koskevan direktiivin kansallinen voimaansaattaminen tuo valvonnan piiriin uusia valvottavia.

Finanssi-valvonnan tulee myös varautua vuoden 2012 aikana niihin uusiin valvontatehtäviin, jotka johtuvat ns. lyhyeksimyynnistä ja OTC-johdannaisista annettavista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksista. Uusien EU-valvontaviranomaisten keskeinen rooli tiedonkeruussa merkitsee myös huomattavasti aikaisempaa laajempaa ja kattavampaa kansallisten valvojien raportointivertoutta, mikä osaltaan vaatii työpanosta niin raportoitavien tietojen tuottamisessa kuin tarvittavien tietoteknisten järjestelmien rakentamisessa.

Toimenpiteet sisäisen toiminnan tehostamiseksi

Ydinprosessien tehokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön kaikki valvottavat kattava valvottavarekisteri. Erityisesti ydinprosessien läpimenoaikoja nopeutetaan. Tähtäyksinä on, että valvontaprosessit ovat parhaiden eurooppalaisten käytänteiden tasolla. Asiantuntijoiden osaamista lisätään EU:n sääntelyhankkeista, erityisesti Solvenssi II -sääntelystä, ja johdannaistoiminnasta. Lisäksi asiantuntijoiden projektinjohtamistaitoja kehitetään. Analyysitoiminnassa ja makrovalvonnassa tehdään entistä laajempaa yhteistyötä Suomen Pankin kanssa.

Finanssi-valvonnan toimintavahvuutta pienennetään siten, että henkilöstön toimintavahvuus laskee 211:een vuonna 2012 (2011; 217), mikä edellyttää toiminnan tehostamista ja tehtävien tiukkaa priorisointia.

Arvio valvontamaksukertymästä

Suomen finanssisektorilla ei ole odotettavissa merkittäviä rakennejärjestelyjä vuonna 2012. Mikäli talouskehitys ei muutu heikompaan suuntaan, pankkien taseet ovat edelleen kasvamassa. Epävarmuutta pankkisektorin taseiden kehitykseen tuo johdannaisten arvostus, joka voi vaihdella huomattavasti rahoitusmarkkinoiden kehityksestä riippuen. Lisäksi pohjoismaisissa konserneissa tapahtuvat liiketoiminnan järjestelyt eri maiden välillä voivat vaikuttaa suomalaisten tytäryhtiöiden taseiden kokoon.

Vakuutusyhtiöiden taseiden odotetaan pysyvän melko samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Sääntelymuutosten johdosta tulevat uudet valvottavat eivät merkittävästi muuta valvontamaksukertymää.

Valvontamaksukertymän arvioidaan kasvavan vuonna 2012.

